

NATIONELL
BIOGAS-
STRATEGI

FÖRSLAG TILL

NATIONELL BIOGASSTRATEGI 2.0

APRIL 2018

KORTVERSION

Biogas – viktigare än någonsin

BIOGASEN ÄR EN UNIK TILLGÅNG FÖR SAMHÄLLET

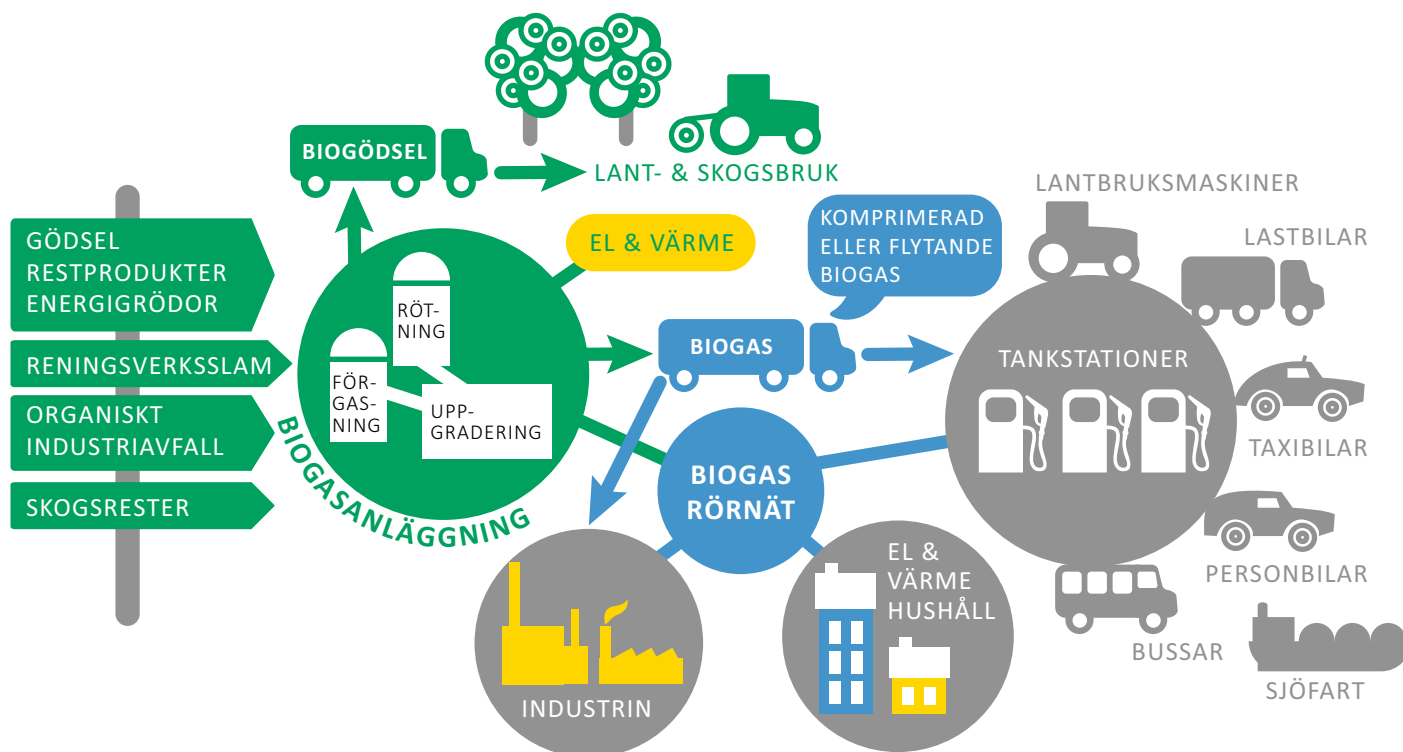
och en förutsättning för att Sverige ska nå flera av de tuffa klimat- och miljömål som regeringen och FN har satt upp. Biogasen är en del av ett slutet kretslopp där samhällets matavfall, avloppsvatten och restprodukter från jordbruk, skog och industri ger förnybart drivmedel, el, värme samt bränsle och råvara till industrin. Samtidigt kan rötresten bli till biogödsel.

Genom produktion och användning av biogas utnyttjas samhällets resurser på ett effektivt sätt. Biogasbranschen skapar arbetstillfällen, nya exportmöjligheter och bidrar till att Sverige tar täten i klimatarbetet. Biogasen ger även försörjningstrygghet genom inhemsk produktion av bränsle och gödning till jordbruket. Biogasen används framför allt som drivmedel till personbilar och bussar, men kan också bidra till att ställa

om tunga transporter, sjöfarten och industrin till fossilfrihet. Biogas är cirkulär ekonomi i praktiken och en viktig del av ”den cirkulära näringslivsutvecklingen”.

MEN DET BÖRJAR BLI BRÅTTOM. Forskarna anser att vi relativt lätt kan gå från dagens biogasproduktion på 2 TWh till en produktion på 7 TWh per år. Branschens mål är att nå 15 TWh användning år 2030. Det skulle innebära många samhällsnyttor. Men för att nå dit behöver långsiktiga villkor komma på plats snarast. År 2021 slutar dagens styrmedel att gälla.

I regeringens budget för 2018 aviserades en biogasutredning. I väntan på den utredningen lanserar Energigas Sverige, tillsammans med branschen, ett förslag till Nationell biogasstrategi.

Mål och strategi

BIOGAS ÄR EN ETABLERAD ENERGIPRODUKT med potential att utgöra en betydande del i den förnybara energimixen. Ökad produktion och användning av biogas och biogödsel ger många samhällsnyttor inom ramen för den cirkulära ekonomin. I dagens samhälle är denna hållbara näringsgren en självklarhet.

BIOGASMÅL 2030: 15 TWh

Transportsektorn 12 TWh

Industrin 3 TWh

MÅL

- År 2030 ska minst 15 TWh biogas användas i Sverige.

GENOM ATT UPPNÅ DETTA MÅL KAN

- biogas bli en avgörande framgångsfaktor i arbetet med att nå de svenska miljömålen och bidra till FN:s globala mål för hållbar utveckling.
- organiskt avfall och organiska restprodukter ingå i en cirkulär ekonomi för att maximera samhällsnyttan av biogas- och biogödselproduktion.
- Sveriges försörjningstrygghet öka genom inhemsk produktion av biogas och biogödsel som blir drivmedel för transporter, råvara och bränsle för industrin samt växtnäring till jordbruket.

STRATEGI – HUR KOMMER VI DIT?

FÖR ATT NÅ 15 TWh BIOGAS 2030 behövs styrmedel och åtgärder som ökar både efterfrågan och produktion av biogas och biogödsel. Flera rapporter visar att det finns potential att producera betydligt mer biogas än idag.

Det krävs åtgärder längs hela värdekedjan – produktion, distribution och användning. Även rötresters, som i sin mest förädlade form kan säljas som biogödsel, måste inkluderas. Syftet är att ställa om till en cirkulär ekonomi och att förverkliga den miljö- och samhällsnytta som biogas och biogödsel erbjuder.

Förslag på åtgärder finns på sid 6–7.

Cirkulär ekonomi

BIOGAS ÄR CIRKULÄR EKONOMI I PRAKTIKEN. En växande befolkning och ökad ekonomisk aktivitet förbrukar jordens resurser allt snabbare. Därför behövs en hållbar utveckling och en ekonomi som bygger på kretslopp – en cirkulär ekonomi.

MÅNGA SAMHÄLLSNYTTOR

Biogas och biogödsel bidrar till många samhällsnyttor. En del går direkt att värdera i pengar medan andra är svårare att sätta kronor och ören på, men de är minst lika viktiga.

Klimatnytta

Svensk biogas, som till stor del produceras av restprodukter och avfall, har en mycket hög CO₂-reduktion. Mellan 80 och 100 procent, beroende på substrat, när den ersätter fossil energi. Till och med över 100 procent när biogas produceras från gödsel.

Bättre luftkvalitet

Utsläpp av kväveoxider, svaveloxider och partiklar påverkar både människor och natur negativt. Biogas har i princip nollutsläpp av både svaveloxider och partiklar och betydligt lägre utsläpp av kväveoxider jämfört med andra bränslen, främst diesel.

Växtnäring i kretsloppet

Biogödsel kan användas vid ekologisk odling och innebär att näring och organiskt material återförs till marken. Eftersom marken har lättare för att ta upp näringsämnena från biogödsel minskar risken för övergödning.

Lägre bullernivåer

Gasdrivna fordon ger normalt upphov till mindre buller. De senaste gasmotorerna är så pass tysta att de kan köras i störningskänsliga områden.

Minskad lukt i jordbruket

Biogasprocessen bryter ned en rad illaluktande ämnen i gödseln. Det innebär att luktpåverkan minskar jämfört med icke rötad gödsel. Det ger lantbrukaren större tidsmässig frihet att sprida sin gödsel.

Ökad sysselsättning

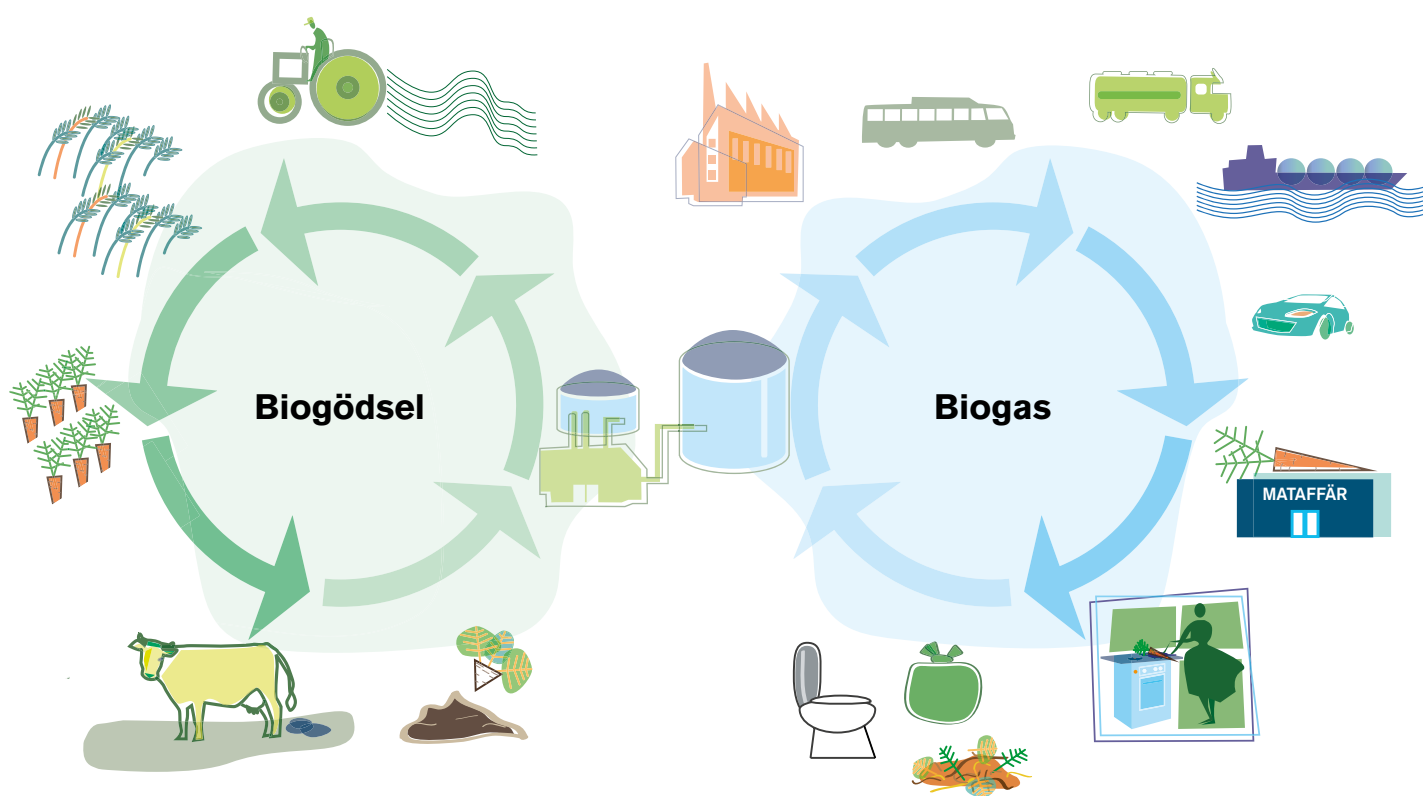
Med en ny näringsgren uppstår nya arbetstillfällen i biogasens hela värdekedja och över hela landet. Ett antal utredningar visar att för varje GWh biogas skapas ett arbetstillfälle. En inhemsk produktion på 15 TWh skulle alltså ge 15 000 nya jobb. Till detta kommer ett antal indirekta arbetstillfällen.

Ökad försörjningstrygghet och säkerhet

Lokal framställning av biogas och biogödsel, som ersätter importerad fossil energi och mineralgödsel, bidrar till ökad försörjningstrygghet. I ett läge där försörjningstryggheten diskuteras ur ett svenskt säkerhetsperspektiv, kan biogasen få en avgörande betydelse.

Lokal- och regionalekonomisk nytta

Biogas produceras och konsumeras i stor utsträckning lokalt/regionalt och kan ha en tydlig påverkan på den regionala ekonomin genom att skatteintäkter från hela värdekedjan kommer regionen till godo.

Biogasbranschen utför en tjänst och levererar två produkter. **Tjänsten** är att samla in och behandla organiskt avfall och bidra till en hållbar avfallshantering. Avfallet flyttas uppåt i avfallstrappan. **Produkterna** är biogas och biogödsel, som kan användas som bränsle och växtnäring.

© Avfall Sverige

EKONOMISK SAMHÄLLSNYTTA – VAD BLIR DET I PENGAR?

Ekonomiska beräkningar av samhällsnyttovärdet av dagens produktion av 2 TWh biogas har gjorts av konsultföretaget 2050. De har räknat på:

- Klimatnytta
- Förbättrad luftkvalitet
- Värdet på växtnäringen
- Ökad sysselsättning
- Ökad försörjningstrygghet
- Ökad resurshållning med matavfall

Resultatet visar att den samhällsekonomiska nyttan uppgår till 760 miljoner kronor per år.

Tillskottet till Sveriges BNP blir 4 miljarder kronor per år. Om användningsmålet, 15 TWh, produceras i sin helhet i Sverige skulle det motsvara ett BNP-värde på 30 miljarder kronor per år.

TVÅ PRIORITERADE ÅTGÄRDER

Två åtgärder för att säkerställa ökad användning och produktion av biogas bränslen.

Lika villkor: Regeringen uppmanas agera för att snabbt säkerställa konkurrens på lika villkor för importerad och svensk biogas.

Långsiktiga villkor: För att nå målet krävs långsiktiga och konkurrenskraftiga villkor som gäller minst 10 år framåt i tiden. Regeringen uppmanas fatta beslut om långsiktiga villkor i god tid före år 2021.

Förslag på åtgärder för regering och riksdag

Regering och riksdag har ett ansvar för att biogas- och biogödselfrågan uppmärksammas och att styrmedel finns på plats för att säkerställa att biogasens nytta tas tillvara.

En nationell biogassamordnare skulle underlätta det arbetet. Eftersom biogasen berör flera olika politikområden krävs samordning mellan departement och myndigheter. Det krävs även nära dialog mellan nationella, regionala och lokala beslutsfattare samt näringslivet.

Regering och riksdag bör:

Snabbt säkerställa konkurrens på lika villkor för importerad och svensk biogas.

Analysera och besluta om långsiktigt stabila och konkurrenskraftiga villkor för biogas. Beslut bör fattas i god tid innan 2021 då nuvarande statsstöds godkännande för skattebefrielse på biogas som drivmedel inte längre gäller.

Förbättra villkoren för biogas genom att beskatta utifrån energiinnehåll istället för gasvolym.

Ge Energimyndigheten i uppdrag att upprätta och administrera ett nationellt biogasregister med ursprungsgarantier.

Förbättra förutsättningarna för biogasanvändning inom industri samt el- och värmeproduktion genom att möjliggöra rapportering av biogas som förnybar inom EU:s utsläppshandel.

Ändra i regelverket så att elcertifikat kan ges till förnybar el från biogas som samdistriбуeras med naturgas.

Införa obligatoriskt krav på insamling av organiskt avfall från hushåll och verksamheter, med krav på återvinning av näringsämnen och energi.

PRODUKTION

Regering och riksdag bör:

Ställa krav på offentlig verksamhet att i upphandlingar premiera användning av återvunnen växtnäring.

Förbättra förutsättningarna för biogasanvändning inom tunga lastbilstransporter och delar av industrin genom att säkerställa att grön gasprincipen kan tillämpas mellan flytande och gasformigt utan att biogasen behöver genomgå något förvätskningssteg.

Förtydliga bestämmelserna om avdrag för skatt på el som har förbrukats vid framställning av energiprodukt så att avdrag återigen kan göras vid trycksättning av biogas.

Skapa förutsättningar för effektivare tillståndprocesser för nya biogasanläggningar.

Främja storskalig produktion av förnybara drivmedel från cellulosa, genom riktade styrmedel.

Utreda möjligheterna att införa en investeringsfond för sjöfarten för att stödja investeringar i teknik som minskar miljö- och klimatpåverkan från sjöfarten.

Vidta åtgärder för omställning av fordonsflottan där gasfordon bör främjas vid sidan av andra klimatanpassade fordon.

- Fortsätta åtgärder för en bredare marknadsintroduktion av klimatanpassade lastbilar.
- Främja el- och gasdrivna bussar och färjor i kollektivtrafik.
- Införa styrmedel för minskad export av begagnade klimatbonusbilar.
- Säkerställa stabila och gynnsamma villkor för klimatbonusbilar som förmånsbil.
- Främja resor med klimatbonusbil inom ramen för reseavdrags-systemet.

DISTRIBUTION

ANVÄNDNING

Förslag på åtgärder för myndigheter

Flera myndigheter är på olika sätt involverade i biogasens och biogödselns framtid. I många fall kan de agera själva för att stärka dessa produkters möjligheter, i andra fall agerar de på direkta uppdrag från regeringen.

Energimyndigheten, Naturvårdsverket med flera bör:

Påbörja arbetet med att, tillsammans med branschen, analysera hur ett nationellt biogasregister med ursprungsgarantier skulle kunna utformas och implementeras i branschen (främst Energimyndigheten i samråd med Naturvårdsverket).

Verka för möjligheten att ge elcertifikat till el från biogas som sam-distribueras med naturgas (främst Energimyndigheten).

Tillhandahålla samordnad myndighetsinformation om biogasens samlade miljö- och samhällsnyttor, med fokus på att informera företag och organisationer som arbetar med upphandling av till exempel bränslen, fordon och transporter. (Arbetet leds förslagsvis av Energimyndigheten och förankras i samråd med branschen och andra berörda myndigheter som till exempel Naturvårdsverket, Jordbruksverket, Trafikverket och Transportstyrelsen).

Inom ramen för Energimyndighetens samordningsuppdrag för gasinfrastruktur säkerställa att Sverige åtgärdar de brister som EU-kommissionen har identifierat i Sveriges handlingsplan för infrastrukturen för alternativa drivmedel i enlighet med direktiv 2014/94/EU (det så kallade infrastrukturendirektivet).

Genomföra årliga översyner av emissionsfaktorer vid bedömning av klimatåtgärder. Det gäller till exempel de emissionsfaktorer som Naturvårdsverket tillhandahåller i sin vägledning inom Klimatklivet.

Förslag på åtgärder för kommuner och regioner

Lokala och regionala beslut är avgörande för biogasens utveckling. Det är naturligt med tanke på det lokala kretsloppet. Kommuner och regioner har insett att det organiska avfall som uppstår kan omvandlas till biogas som sedan används inom den egna kollektivtrafiken. Den insikten gör att Sverige ligger i absolut framkant i världen när det gäller att använda biogas inom transportsektorn.

Kommuner och regioner bör:

Införa tre miljözoner i stadsmiljö enligt nationellt regelverk.

Tillämpa ett bredare samhällsekonomiskt perspektiv vid upphandlingar. Upphandlingsunderlagen behöver beakta biogasens breda samhällsnytta (miljömässigt och ekonomiskt). I de fall de inte gör det bör ansvar tas till helheten genom att, där det är lämpligt, ställa krav på biogasanvändning.

En djupare beskrivning av de olika åtgärdsförslagen finns i kapitel 7 i den fullständiga versionen av Förslag till nationell biogasstrategi 2.0.

Biogasen är viktigare än någonsin. Den är en del av ett slutet kretslopp där samhällets avfall i form av matrester, avloppsvatten och restprodukter från skogen och industrin ger förnybara produkter som drivmedel, el, värme samt bränsle och råvara till industrin. Samtidigt kan rötresten bli till biogödsel.

Biogas är cirkulär ekonomi i praktiken och avgörande för att nå Sveriges miljö- och klimatmål. Och det börjar bli bråttom: För att nå användningsmålet på 15 TWh 2030 behöver långsiktiga villkor vara på plats senast 2021.

I regeringens budget aviserades en ny biogasutredning. I väntan på utredningen presenterar Energigas Sverige, tillsammans med ledande branschaktörer, ett nytt uppdaterat förslag till Nationell biogasstrategi.

MEDVERKANDE ORGANISATIONER OCH FÖRETAG

